

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 109/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Richardom Bauerom, Advokátska kancelária Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv zaručených čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 106/2012 a prvým výrokom jeho uznesenia z 2. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 16

ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 106/2012 a prvým výrokom jeho uznesenia z 2. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 2. januára 2017“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v namietanom konaní rozsudkom č. k. 8 T 106/2012-613 z 11. augusta 2015 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu z 11. augusta 2015“) uznaná vinnou zo spáchania prečinu podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, za čo jej bol okresným súdom uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 7 To 5/2016-687 z 30. júna 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 30. júna 2016“) rozsudok okresného súdu z 11. augusta 2015 zrušil. V následnom konaní okresný súd uznesením č. k. 8 T 106/2012-691 z 23. augusta 2016 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 23. augusta 2016“) podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku nariadil vyšetrenie duševného stavu sťažovateľky, avšak krajský súd toto rozhodnutie uznesením č. k. 7 Tos 84/2016-716 z 27. októbra 2016 zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Po vrátení veci okresný súd napadnutým uznesením z 2. januára 2017 opäť prikázal podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku vyšetriť duševný stav sťažovateľky a rozhodol o pribratí znalkyne do konania v trestnej veci sťažovateľky.

3. Sťažovateľka vo vzťahu k namietanému porušeniu ňou označených práv uvádza, že vyšetrenie jej duševného stavu v trestnom konaní podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku je možné vykonať len vtedy, ak sú na základe výsledkov dokazovania pochybnosti o jej plnej príčetnosti. V napádanom uznesení však podľa nej nie sú uvedené konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvod skúmania jej duševného stavu ako obvinenej, a teda uznesenie nie je riadne odôvodnené. Namieta pritom *„akúkoľvek existenciu dôvodov, ktoré by odôvodňovali vyšetrenie jej duševného stavu...“*

Potreba nariadenia vyšetrenia duševného stavu sťažovateľky, ako obvinenej však musí byť preukázaná na základe podrobných a detailných výsledkov dokazovania pred

vydaním samotného príkazu a nariadením (príkázaním) vyšetrenia duševného stavu. Žiadna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala nariadenie vyšetrenia duševného stavu sťažovateľky, tvrdená a preukázaná v konaní pred okresným súdom nebola a predmetné vyšetrenie bolo nariadené účelovo, svojvoľne, arbitrárne a nezákonne namietaným uznesením okresného súdu, bez jeho relevantného odôvodnenia.

Sťažovateľka má za to, že do ňou namietaných práv bolo zasiahnuté postupom okresného súdu v namietanom konaní a namietaným uznesením, a to najmä aj tým, že pred vydaním uznesenia, nielen vo výroku č. 1, ako je namietané, ale ako celku, nebolo nijako v... preukázané a odôvodnené... či pred nariadením vyšetrenia duševného stavu obvinenej bola vyžiadaná jej zdravotná dokumentácia (v akom obsahu a rozsahu), prípade či bolo vyžiadané minimálne písomné stanovisko ošetrojúceho lekára. Uvedené skutočnosti mali prirodzene byť aj obsahom argumentácie namietaného uznesenia, a to aspoň v minimálnom rozsahu, inak hrubo zasiahli do práva sťažovateľky najmä zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1.

Sťažovateľka mala potom prirodzene v zmysle svojho práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného jej čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny právu predtým, ako bolo vydané namietané uznesenie aj pred vydaním výroku č. 1, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, a teda aj k prípadne zabezpečeným lekárskeým správam o jej zdravotnom stave odôvodňujúcim skúmanie jej duševného stavu.

Ak tak okresný súd v namietanom konaní nekonal porušil tiež namietaným postupom a namietaným uznesením základné právo sťažovateľky zaručené jej v čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2 ústavy, ako aj právu zaručené jej v čl. 3 a v čl. 8 dohovoru...

Sťažovateľka utrpela nezákonným postupom samosudkyne okresného súdu pri vydaní príkazu na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľky nenapraviteľnú psychickú traumú, keď ju jej okolie vníma ako duševne postihnutú osobu vzhľadom na vyšetrenia, ktorým sa bude musieť pri vyšetrení duševného stavu prípadne podrobiť. Narušili sa negatívnym spôsobom vzťahy v jej rodine a v okolí, kedy príbuzní poukazujú na jej duševný stav.

Namietané uznesenie jej bolo už opakovane doručované na adresu trvalého pobytu, kde býva aj jej matka, otec, priateľ a rodina, pričom uvedená skutočnosť sa rozoberala v rodine. Tým bolo nezákonne výroku č. 1 namietaného uznesenia zasiahnuté do základného

práva sťažovateľky zaručeného jej v čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2 ústavy, ako aj do práva zaručeného v čl. 3 a čl. 8 dohovoru.“.

4. Vzhľadom na opakovaný zásah do označených práv a slobôd „nezákonným nariadením vyšetrenia duševného stavu“ konaním okresného súdu sťažovateľka s cieľom dovŕšenia ochrany porušených označených práv žiada aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €. Zároveň žiada o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu z 2. januára 2017 a okresnému súdu uložil povinnosť zdržať sa výkonu uznesenia okresného súdu z 2. januára 2017 v jeho prvom výroku.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zaručené jej v ustanovení čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy..., zaručené jej v ustanovení čl. 38 ods. 2 Listiny..., ako aj právo zaručené jej v ustanovení čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 8 Dohovoru..., postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/106/2012 a jeho výrokom č.1 uznesenia sp. zn. 8T/106/2012 zo dňa 02.1.2017, porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 8T/106/2012 zo dňa 02.01.2017 vo výroku č. 1 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/106/2012 porušovať práva sťažovateľky zaručené v ustanovení čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy..., základné právo sťažovateľky zaručené jej v ustanovení čl. 38 ods. 2 Listiny..., ako aj právo zaručené jej v ustanovení čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a v ustanovení čl. 8 Dohovoru...

4. Ústavný súd Slovenskej republiky odkladá vykonateľnosť právoplatného Uznesenia Okresného súdu Košice II sp. zn. 8T/106/2012 zo dňa 02.01.2017 vo výroku č. 1, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a ukladá Okresnému súdu Košice II povinnosť zdržať sa výkonu právoplatného uznesenia Okresného súdu Košice II sp. zn. 8T/106/2012 zo dňa 02.01.2017 vo výroku č. 1, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie v sume 10.000,- EUR...

6. Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 374,80 EUR... na účet jej právnej zástupkyne...“

II.

6. Ústavný súd v zmysle čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Zmysel a účel princípu subsidiarity je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

11. Zásada subsidiarity zahŕňa okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. Ústavný súd taktiež opakovane zdôrazňuje, že nie je iba jeho povinnosťou zabezpečovať ochranu základných práv a slobôd, ale že túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti. Trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie

garancií pre ochranu základných práv a slobôd môžu zo strany orgánov uplatňujúcich svoje kompetencie v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 121/09).

13. Z obsahu s'ťažnosti je zrejmé, že napadnuté konanie okresného súdu sp. zn. 8 T 106/2012 nie je dosiaľ právoplatne skončené. Vzhľadom na štádium konania, v ktorom sa predmetná trestná vec nachádza, Trestný poriadok s'ťažovateľke ako obžalovanej v rámci uplatnenia práva na obhajobu poskytuje ešte dostatok procesných práv, prostredníctvom ktorých môže právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv podľa ústavy, listiny, aj podľa dohovoru, ku ktorému malo dôjsť doterajším postupom okresného súdu v jej trestnej veci, ako aj spochybnit' zákonnosť získaného dôkazného materiálu, a to či už na hlavnom pojednávaní, prípadne neskôr využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní. Aj napriek skutočnosti, že proti prvému bodu výrokovej časti uznesenia okresného súdu z 2. januára 2017 s'ťažovateľka nemala možnosť podať s'ťažnosť v zmysle ustanovení Trestného poriadku, uvedený právny názor potvrdzuje aj skutočnosť, že s'ťažovateľka podala dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 30. júna 2016, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu z 11. augusta 2015 a ktorý mal obsahovať záväzný právny názor o potrebe vyšetrenia duševného stavu s'ťažovateľky.

14. Podľa názoru ústavného súdu s'ťažovateľke nič nebráni, aby v budúcnosti napadla s'ťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konečné rozhodnutie, ktoré bude v jej právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktoré jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje, ak dospeje k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli porušené jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody. Najskôr teda musí prebehnúť celé konanie až do štádia meritórneho právoplatného rozhodnutia všeobecných súdov a až potom sa s'ťažovateľke naskytne možnosť na eventuálne podanie s'ťažnosti ústavnému súdu.

15. Ústavný súd už vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom ústavný súd nahradzoval svojím vstupovaním a ingerenciou konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09).

16. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky bola vzhľadom na stále prebiehajúce trestné konanie pred okresným súdom podaná ako celok predčasne, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

17. Keďže sťažnosť (obdobne ako skoršia sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 23. augusta 2016 prerokovaná ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 827/2016) bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky (vrátane jej návrhu na vydanie dočasného opatrenia) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2017